

ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA W GDAŃSKU

z dnia ...*15 lipca*..... 2019 roku

**w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody
„Skotawskie Łąki”**

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614 ze zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się na 2 lata zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Skotawskie Łąki”, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. Identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków, określono w załączniku nr 1 do zarządzenia.

§ 3. Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań określono w załączniku nr 2 do zarządzenia.

§ 4. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Gdańsku

Radosław Iwiński

¹⁾ Zmiany ustawy wynikają z: Dz. U. z 2018 r. poz. 2244, poz. 2340.

Załączniki do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku
z dnia ...*15 lipca*..... 2019 roku

Załącznik nr 1

Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków.

Lp.	Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
<i>Zagrożenia istniejące wewnętrzne</i>		
1.	Przesuszenie siedlisk i degeneracja zbiorowisk torfowiskowych i łąkowych na skutek odpływu wody poprzez rowy melioracyjne.	Utrzymanie i konserwacja zastawek blokujących wodę w rowach melioracyjnych.
2.	Ubożenie florystyczne oraz negatywne zmiany struktury fitocenozy łąkowych na skutek zaniechania koszenia.	Ekstensywne koszenie łąk.
3.	Resuspensja osadów fosforu z jezior: Lipieniec Duży i Lipieniec Mały - dopływ biogenów bogatych w fosfor i wzrost trofii torfowisk oraz pogorszenie jakości wód Skotawy.	Ograniczenie liczebności ryb bentosożernych poprzez ich kontrolowany odłów.
<i>Zagrożenia potencjalne zewnętrzne</i>		
4.	Postępująca degeneracja zbiorowisk torfowiskowych i łąkowych w wyniku pogorszenia uwodnienia ich siedlisk spowodowanego obniżeniem rzędnej przepustu zlokalizowanego pod drogą przy północno-zachodniej granicy rezerwatu.	Pozostawienie rzędnej wylotu przepustu na obecnym poziomie (zachowanie obecnego poziomu piętrzenia wody w rezerwacie).

Załącznik nr 2

Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań.

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja zadań ochronnych ²⁾
1.	Zapewnienie prawidłowego działania zastawek zlokalizowanych na rowach melioracyjnych oraz regulacja poziomu piętrzenia w celu umożliwienia koszenia łąk	<p>Utrzymanie zastawek w stanie zapewniającym ich prawidłowe funkcjonowanie. Niedopuszczenie do rozmycia brzegów rowów w sąsiedztwie zastawek – w razie konieczności uzupełnienie obrzeży gruntem rodzimym, ewentualnie wzmocnienie faszyną lub drewnianymi palikami.</p> <p>Możliwa ręczna regulacja wysokości zastawek w zakresie 5-20 cm poniżej poziomu gruntu w zależności od warunków wodnych przy zastawce.</p> <p>W terminie dwóch – trzech tygodni przed koszeniem dopuszczalna ręczna regulacja wysokości zastawek w celu obniżenia poziomu wody i umożliwienia koszenia. Po zakończeniu koszenia przywrócić poprzednie parametry zastawek.</p>	<p>Oddziały: 327f, 352a, 351h, 351i, 351j, 351b, 351k, 351l – 17 szt.</p>
2.	Ekstensywne koszenie łąk	<p>Na powierzchni ok. 25 ha.</p> <p>1) Na powierzchniach z wysiękiem wód oraz obszarach podmokłych kosić ręcznie;</p> <p>2) na pozostałych powierzchniach dopuszczalne wykaszanie mechaniczne przy użyciu sprzętu przystosowanego do pracy na terenie podmokłym i wyposażonego w dodatkowe koła zmniejszające nacisk opon na powierzchnię. Przy tym podczas koszenia nie należy wykorzystywać sprzętu mechanicznego naruszającego i niszczącego strukturę gleby;</p>	<p>Oddziały: 300f (obrzeża jeziora Spokojnego), 300g, 300h, 300i, 327c, 327d, 327f, 328c, 351b, 352a</p>

²⁾ Nadleśnictwo Bytów, obręb Gołębja Góra, wg Według Planu Urządzenia Lasu na lata 2015-2024 oraz wg Powiatowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego w Bytowie - 2017.

		<p>3) nie kosić od zewnątrz do środka płątów; 4) koszenie na wysokości ok. 15 cm (ponad warstwą mszystą); 5) pozyskaną biomasę usunąć poza rezerwat bez użycia ciężkiego sprzętu w terminie do dwóch tygodni od wykonania zabiegu; 6) nie prowadzić jednocześnie wykaszania całej powierzchni poddawanej zabiegom. Obszar wykaszany podzielić na kilka mniejszych kwater; 7) podczas wykaszania corocznie pozostawić powierzchnie nieskoszone (15-20 % całkowitej powierzchni koszonej).</p> <p>Prace wykonać w terminie od 15 lipca do 15 września.</p>	
3.	Przeciwdziałanie zmacaniu osadów dennych poprzez kontrolowany odłów ryb bentosożernych w celu stworzenia korzystnych warunków do rozwoju roślinności	<p>1) Odłów gatunków bentosożernych i obcych przy użyciu sieci stawnych z wykorzystaniem łodzi wiosłowej również w okresie ich tarła i tuż przed nim, tak by nie dopuszczać do masowego rozrodu; 2) wypuszczanie wszystkich zdrowych ryb drapieźnych, które to eliminują mniejsze osobniki ryb bentosożernych; 3) nie zarybianie i nie zanęcanie ryb.</p> <p>Odłów prowadzić po okresie ochronnym ryb drapieźnych. Należy prowadzić kartę odłowu i odnotowywać ilość/szt. lub masę złowionych ryb, a także notować gatunek wypuszczonych ryb drapieźnych.</p>	Dz. ewid.: 4/1, 5 obr. Łupawsko

Uzasadnienie

Zadania ochronne dla rezerwatu przyrody zostały opracowane na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614 ze zm.), zgodnie z art. 22 ust. 3 tej ustawy. Przez zadania ochronne rozumie się wyszczególnienie ustalonych działań ochronnych, które wynikają z potrzeby przeciwdziałania stwierdzonym zagrożeniom i utrzymania celu ochrony rezerwatu.

Rezerwat przyrody „Skotawskie Łąki” o powierzchni 54,78 ha został uznany na mocy rozporządzenia Nr 23/08 Wojewody Pomorskiego z dnia 7 listopada 2008 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. Nr 123 poz. 2935).

Jednym z zagrożeń dla rezerwatu „Skotawskie Łąki” są nieustabilizowane warunki wodne i przesuszenie fitocenz torfowiskowych i łąkowych. Zagrożenie to jest skutkiem obecności licznych i ciągle czynnych rowów melioracyjnych drenujących teren rezerwatu. Na rowach, przed utworzeniem rezerwatu, zostały wybudowane zastawki piętrzące wodę, wyremontowane w roku 2017.

Prace dotyczące remontu zastawek w 2017 r. wykonane zostały przez Klub Przyrodników w ramach projektu LIFE11 NAT/PL/423 pt. „*Ochrona torfowisk alkalicznych (7230) w młodoglacjalnym krajobrazie Polski północnej*”; miały na celu spowolnienie odpływu wody z terenu rezerwatu oraz podniesienie jej poziomu na przesuszonych torfowiskach i łąkach. Przywrócenie i utrzymanie właściwego uwodnienia tych fitocenz jest niezbędne dla zahamowania degradacji siedlisk i zbiorowisk torfowiskowych i łąkowych oraz regeneracji właściwej dla nich roślinności.

W ramach niniejszych zadań ochronnych możliwe jest utrzymanie zastawek i regulacja ich wysokości. Ma to na celu zapewnienie optymalnego uwodnienia torfowisk, a także zapobiec wlewaniu się wód rzeki Skotawy na torfowiska. Każdorazowo należy oceniać indywidualnie potrzebę regulacji wysokości zastawek i dokonywać jej ręcznie na wysokości określonej w zarządzeniu gwarantując przy tym spowolniony odpływ wód.

Ze względu na występujący okresowo wysoki stan wód, w przypadku powierzchni znajdujących się pod wodą, a przeznaczonych do zabiegów koszenia, 2-3 tygodnie przed wykonaniem zabiegów należy ręcznie obniżyć poziom wody. Po zakończeniu koszenia należy przywrócić poprzednie parametry zastawki.

Potencjalnym zagrożeniem dla zachowania celu ochrony rezerwatu może być również obniżenie rzędnej wylotu przepustu zlokalizowanego pod drogą przy północno-zachodniej granicy rezerwatu (ok. 60 m od granicy rezerwatu). Obniżenie to spowoduje również spadek poziomu wód w rezerwacie, a tym samym pogłębi już stwierdzone zagrożenia. Dla utrzymania celu ochrony rezerwatu powinno się zachować przepust na obecnym poziomie.

W celu zachowania fitocenz łąkowych konieczne jest ekstensywne koszenie. Zaniechanie użytkowania kośnego łąk powoduje ich zarastanie wysokimi bylinami oraz krzewami, głównie wierzbami, prowadzi także do degeneracji ich struktury i składu gatunkowego oraz zanikania cennych gatunków roślin występujących na terenie rezerwatu. W celu przeciwdziałania temu procesowi należy kontynuować wykonywane od kilku lat koszenie na możliwie największej powierzchni w rezerwacie. Każdego roku należy pozostawić powierzchnie nieskoszone w celu utrzymania różnicowania gatunkowego i ochrony populacji gatunków roślin chronionych i zagrożonych.

W rezerwacie znajdują się powierzchnie wrażliwe, z wysiękami lub wodami źródłiskowymi, na których należy prowadzić koszenie ręczne. W tym celu można użyć wykaszarek lub ciągnik jednoosiowy. Na pozostałych powierzchniach przeznaczonych do wykaszania zaleca się użycie sprzętu wyposażonego w dodatkowe koła zmniejszające nacisk opon na powierzchnię i nie niszczących struktury gleby (powstawanie kolein).

Wśród zagrożeń wskazanych przez autorów projektu planu ochrony jest eutrofizacja łąk i torfowisk spowodowana nadmiernym rozwojem ryb bentosożernych, które poprzez swój niekontrolowany rozwój przyspieszyły procesy uruchamiania się fosforu organicznego z dna jezior Lipieniec Duży i Lipieniec Mały. Bogata w fosfor woda spowodowała użyźnienie wód rzeki Skotawy oraz wpłynęła na pogorszenie stanu zbiorowisk w jej sąsiedztwie. Dlatego też w ramach działań ochronnych planuje się zmniejszyć ilość ryb bentosożernych poprzez ich odłów, co powinno w relatywnie krótkim czasie poprawić stan wód i umożliwić rozwój roślinności podwodnej.

W rezerwacie nie przewiduje się wykonania zadań ochronnych dotyczących ochrony czynnej gatunków roślin, zwierząt lub grzybów. W rezerwacie nie ma obszarów objętych ochroną ścisłą i krajobrazową.

Informacja o projekcie zadań ochronnych została zamieszczona w publicznie dostępnym wykazie danych, udostępnianym poprzez Ekoportal nr karty 545/2019.

Przygotowała: Katarzyna Dziendziela – główny specjalista